Luku- ja kirjoitustaidon opetusta on vahvistettava

Äidinkielen opettajain liitto ry:n koulutuspoliittiset tavoitteet 2024

Lasten ja nuorten heikentyvä ja eriytyvä luku- ja kirjoitustaito

- on monissa tutkimuksissa osoitettu.
- lisää syrjäytymisvaaraa.
- vaikeuttaa tasa-arvon vuoksi tehtävää työtä.
- näkyy myös korkea-asteelle etenevien opiskeluvalmiuksissa.

Yhteiskunta haastaa yhä parempiin viestinnän taitoihin

- Kirjallinen ja suullinen ilmaisu
- Monilukutaito
- Medialukutaito (huom. tekoäly)

Opettajarekisteri toteutettava kaikilla koulutusasteilla

- Opettajien kelpoisuudet on kirjattava rekisteriin yksiselitteisesti.
- Rekisterin tarve koskee kaikkia koulutusasteita – myös ammatillista koulutusta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opettamiseen ja opiskeluun lisää huomiota

- Äidinkielen ja kirjallisuuden opettajiksi valmistuvien tulee saada jo perustutkinnossaan riittävät valmiudet opettaa myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää riippumatta siitä, mistä yliopistosta valmistuvat. Samoin tulee mahdollistaa myös jo työssä olevien täydennyskouluttautuminen.

- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevan oppijan kielellistä taitotasoa on tarkasteltava säännöllisesti, jotta hänen kielellistä kehitystään voidaan tukea mahdollisimman hyvin esimerkiksi eriyttämällä opetusta tai tarvittaessa siirtämällä opiskelemaan S1-oppimäärän mukaan.

Peruskoulu

Luokanopettajien koulutuksen opintojen rakennetta on muutettava siten, että kaikille pakollisten äidinkielen ja kirjallisuuden opintojen laajuutta kasvatetaan.

Aineenopettaja opettamaan äidinkieltä ja kirjallisuutta alakoulun 5. ja 6. luokille.

9. luokan päättöarvioinnin kriteerejä on tarkasteltava uudelleen: perustaitoja eli luku-, kirjoitus- ja vuorovaikutustaitoja ei voida kompensoida muilla toissijaisilla ansioilla.

- Noin 80 % peruskoulun äidinkielen oppitunneista sijoittuu alakouluun.

Toinen aste: lukio

Lukion äidinkielen ja kirjallisuuden pakollisten opintojen tuntimäärää nostetaan 4 op:llä.

- Moniin eurooppalaisiin maihin verrattuna suomalaisessa koulujärjestelmässä on hyvin vähän äidinkielen ja kirjallisuuden opintoja.
- Oppiaineella on keskeinen asema lukio-opinnoissa, koska siinä opiskellaan muissa oppiaineissa tarvittavia ajattelun sekä kirjallisen ja suullisen ilmaisun taitoja.
- Koska lukion aloittavilla oppilailla ei ole välttämättä vaadittavia taitoja ja tietoja, tuntimäärä ei riitä edes opetussuunnitelman minimitavoitteiden saavuttamiseen.

***Erityinen kehittämistehtävä* lukioille äidinkieleen ja kirjallisuuteen sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään**

- Voidaan kehittää tehokkaasti materiaalia ja opiskelumenetelmiä luku- ja kirjoitustaidon opetukseen.

Lukiodiplomeihin lisätään *sanataiteen lukiodiplomi*.

- Voidaan tukea kirjoittamisen opiskelua ja huomioida sanataiteesta kiinnostuneet jo lukion aikana.

Toinen aste: ammatillinen koulutus

Yhteisten tutkinnon osien opiskelulla on saavutettava yhteiskunnassa toimimiseen tarvittavat kansalaistaidot ja jatko-opintovalmiudet.

- Toisen asteen yhteistyössä (lukio ja ammatillinen toinen aste) on selkiytettävä sitä, mikä rooli on lukio-opinnoilla ja yhteisillä tutkinnon osilla. Ammattiin opiskelevat tarvitsevat erityisesti heille suunniteltua suullisen ja kirjallisen viestinnän sekä vuorovaikutuksen opetusta.

Toinen aste: ammatillinen koulutus

Ammatillisen toisen asteen minimituntimäärää on nostettava, jotta opiskelijoilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa esimerkiksi aikuisen ammattilaisen tarvitsema lukutaidon tai kielen osaamisen taso.

- Äidinkielen osalta ammatillisen toisen asteen minimituntimäärä on 48 tuntia, kun se lukiossa on lain mukaan 171 tuntia.

Ammatillinen toinen aste ja ammattikorkeakoulut tulisi huomioida systemaattisesti suomalaisessa opettajankoulutuksessa.

- Nykyisin aineenopettajankoulutus keskittyy täysin peruskouluun ja lukioon, vaikka ammatillinen koulutus työllistää merkittävän määrän opettajia.

Kiitos paljon!